

Nr 194.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående annexbyggnad till kanslihuset; given Stockholms slott den 2 mars 1945.

Kungl. Maj:t vill härmed, under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över kommunikationsärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla de förslag, om vilkas avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

GUSTAF.

Fritiof Domö.

Utdrag av protokollet över kommunikationsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 2 mars 1945.

Närvarande:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena GÜNTHER, statsråden PEHRSSON-BRAMSTORP, WIGFORSS, MÖLLER, SKÖLD, QUENSEL, BERGQUIST, DOMÖ, EWERLÖF, RUBBESTAD, OHLIN, ERLANDER, DANIELSON, ANDRÉN.

Efter gemensam beredning med cheferna för försvars- och finansdepartementen anför chefen för kommunikationsdepartementet, statsrådet Domö.

Genom ett den 8 november 1940 mellan kronan och Stockholms stad träffat avtal rörande vissa markfrågor i Stockholm m. m. (1940 års markavtal) reglerades bland annat vissa fastighetsöverlåtelse mellan kronan och staden dels å västra delen av Riddarholmen, dels ock i staden mellan broarna och å Kungsholmen. Kronan erhöll genom detta avtal i staden mellan broarna äganderätten till bland annat ett mittemot kanslihuset mellan Myntgatan, Salviigränd, Västerlånggatan, Storkyrkobrinken och Riddarhustorget beläget område, bestående av följande

Bihang till riksdagens protokoll 1945. 1 saml. Nr 194—195.

fastigheter, nämligen tomterna nr 1, 2, 4 och 5 samt del av tomten nr 6 i kvarteret Minotaurus, tomterna nr 2, 3, 4, 5, 6, 7 och 8 samt del av tomten nr 1.9 i kvarteret Nessus, tomterna nr 4, 5, 6, 7, 8 och 9 samt delar av tomterna nr 3 och 11 i kvarteret Lychaon, tomten nr 4 samt del av tomten nr 2.7 i kvarteret Cephalus ävensom delar av de mellanliggande gränderna Stenbastugränden, Kolmätargränden och Klockgjutargränden.

Sedan byggnadsstyrelsen enligt Kungl. Maj:ts uppdrag verkställt utredning rörande användningen av de markområden och byggnader, som genom 1940 års avtal kommit i kronans ägo, framlade styrelsen i särskilda skrivelser den 19 februari 1944 ett i sina huvuddrag utformat förslag beträffande lösningen av de viktigaste bland de statliga lokalfrågor, som äga samband med ifrågasvarande fastighetsförvärv. Förslaget innebar, i stort sett, att å det mitt emot kanslihuset belägna området mellan Myntgatan, Salviigränd, Västerlånggatan, Storkyrkobrinken och Riddarhustorget skulle uppföras en annexbyggnad till kanslihuset, närmast avsedd för finans- och försvarsdepartementen, att försvarsdepartementets hittillsvarande utrymmen i kvarteret Mercurius skulle iordningställas för socialstyrelsen, att för högsta domstolen och Svea hovrätt skulle beredas efter processreformens krav lämpade lokaler i Gamla rådhuset, respektive Gamla kungshuset, att kammarkollegiet skulle flyttas från Gamla kungshuset till det av socialstyrelsen hittills disponerade Hessensteinska huset samt att såsom följd av vissa nu angivna omflyttningar ökade och till samma fastighet koncentrerade lokaler skulle kunna beredas dels kommerskollegium m. fl. till Gamla riksdagshuset vid Birger Jarls torg förlagda ämbetsverk, dels ock de i kanslihuset kvarvarande departementen.

De i byggnadsstyrelsens nyssnämnda skrivelser berörda byggnadsfrågorna förelades riksdagen genom proposition 1944: 220. Min företrädare i ämbetet anslöt sig därvid i allt väsentligt till byggnadsstyrelsens förslag men framhöll, att statsmakterna då endast i mera väsentliga huvuddrag behövde taga ståndpunkt till de av byggnadsstyrelsen framlagda förslagen. Olika med förslagen sammanhängande detaljfrågor kunde uppskjutas till 1945 års riksdag, då ytterligare utredning samt längre framförda förslag kunde föreligga. Angelägnast vore för det dåvarande, att avgörande träffades om plan för användning av området mitt emot kanslihuset på andra sidan Myntgatan, varav samtliga övriga föreliggande förslag vore direkt eller indirekt beroende. I propositionen äskades anslag dels med 1 000 000 kronor till påbörjande av annexbyggnad till kanslihuset, dels ock med 350 000 kronor till förberedande åtgärder beträffande vissa byggnadsföretag i staden mellan broarna och å Riddarholmen. Sistnämnda anslagsbelopp avsågs väsentligen till åtgärder beträffande Gamla rådhuset och Gamla kungshuset.

Efter det riksdagen (skrivelse nr 287) bifallit Kungl. Maj:ts förslag, uppdrog Kungl. Maj:tt åt byggnadsstyrelsen bland annat att beträffande annexbyggnaden till kanslihuset föra förhandlingar med Stockholms stad rörande den uppgörelse med staden, som erfordrades för genomförande i huvudsak av det i statsrådsprotokollet över kommunikationsärenden för den 3 mars 1944 förordade förslaget i fråga om

dylik annexbyggnad, samt, därest godtagbar uppgörelse funnes kunna träffas, därom å kronans vägnar sluta avtal under förbehåll om Kungl. Maj:ts godkännande före den 1 juli 1945 ävensom att till Kungl. Maj:t avgiva de förslag och kostnadsberäkningar, som kunde föranledas av träffad uppgörelse eller som eljest kunde befinnas påkallade.

Sedan byggnadsstyrelsen i anledning av uppdraget framlagt utredning och förslag rörande stadsplanefrågor, byggnadsåtgärder och därav betingade anslagsäskanden beträffande kanslihusannexet, får jag nu anmäla dessa förslag.

Innan jag övergår att redogöra härför torde jag, under hänvisning i övrigt till förenämnda proposition 1944: 220, få i korthet erinra om dessa frågors tidigare behandling.

Byggnads- och stadsplanefrågans tidigare behandling.

I fråga om sättet för utnyttjande i kronans hand av markområdet mellan Myntgatan, Salviigränd, Västerlånggatan, Storkyrkobrinken och Riddarhustorget byggde 1940 års markavtal på ett förslag till stadsplanereglering, som fogats vid 1939 års markkommissions avtalsförslag och som sedermera i huvudsak antagits och fastställt. Detta förslag innebar, att Myntgatans bredd skulle ökas till omkring 33 meter samt att kvarteret Aglaurus (brandkontorets byggnad) skulle delvis avskäras och delvis utvidgas, varigenom kvarteret skulle få formen av en långsträckt rektangel, bildande en trafikdelare i Myntgatan. Genom Myntgatans breddning skulle tomtmarken i kvarteren Minotaurus, Nessus, Lychaon och Cephalus till omfattningen avsevärt minskas. Å den nya triangulära tomt, som enligt förslaget skulle bildas, skulle enligt ett uppgjort skissförslag kunna uppföras en byggnad till en höjd av i stort sett fyra våningar jämte en indragen våning. Det förutsettes i markkommissionens betänkande, att befintliga byggnader å området skulle rivas och ersättas av en dylik nybyggnad.

Det område inom förevarande kvarter, som kronan genom 1940 års markavtal förvärvat, har en areal av omkring 2 360 kvadratmeter och har vid en av 1939 års markkommission föranstaltad värdering åsatts ett värde av 1 750 000 kronor. I kalkylerna till värderingen togs hänsyn till uppskattade kostnader för rivning av befintliga byggnader och för uppförande av ny byggnad.

I sin skrivelse i ämnet den 19 februari 1944 förklarade sig byggnadsstyrelsen hava funnit, att en förändring av den fastställda stadsplanen — i syfte att väsentligt utöka kvartersmarkens yta och i stället minska Myntgatans bredd — skulle innebära avsevärt förbättrade möjligheter för områdets utnyttjande utan att trafikens krav på nödig gatubredd därför behövde åsidosättas. Det förslag, som byggnadsstyrelsen framlade och som efter framställning av Kungl. Maj:t i propositionen 1944: 220 i princip godkändes av riksdagen, gick i huvudsak ut på, att Myntgatans bredd skulle minskas till 17,5 meter och kvartersmarken ökas i mot-

svarande grad. Kvarterets gårdsutrymme skulle ökas genom att en öppen plats av omkring 900 kvadratmeters yta skulle bildas i dess inre. Åt gården skulle givas karaktären av en öppen plats, som under vissa förutsättningar skulle hållas tillgänglig för allmänheten.

Byggnadsstyrelsens stadsplaneförslag anslöt sig till ett förslag till nybyggnad inom området, vilket på styrelsens uppdrag utarbetats av arkitekten A. von Schmalensee och vilket närmare åskådliggjorts å 14 ritningar, vilka bilagts styrelsens förslag. Stadsplaneförslaget samt vissa av ritningarna äro i avtryck fogade till propositionen 1944:220. Den av byggnadsstyrelsen framlagda preliminära planen för disposition av de genom byggnadsförslaget vunna utrymmena innebar, såsom förut nämnts, i huvudsak att försvars- och finansdepartementen skulle inflytta i annexbyggnaden.

Kostnaden för kanslihusannexet hade av byggnadsstyrelsen preliminärt beräknats till 4 300 000 kronor. Om källarvåning med garage skulle anordnas under portiken och gården, beräknades därtill komma en kostnad av 400 000 kronor.

För budgetåret 1944/45 anvisade riksdagen i enlighet med Kungl. Maj:ts därom framställda förslag till Annexbyggnad till kanslihuset ett begynnelseanslag av 1 000 000 kronor.

Föreliggande förslag.

I skrivelser den 31 augusti 1944 och den 22 februari 1945 har *byggnadsstyrelsen* hemställt om anvisande för budgetåret 1945/46 av anslag om tillhoppa 2 865 000 kronor till kanslihusannexet.

I skrivelsen den 22 februari 1945 har byggnadsstyrelsen framlagt närmare utredning och förslag beträffande annexbyggnadens utformning samt den därmed sammanhängande stadsplanefrågans lösning. Styrelsen har anmält, att de enligt Kungl. Maj:ts förenämnda uppdrag med Stockholms stad förda förhandlingarna slutförts, samt har överlämnat ett såsom resultat av förhandlingarna upprättat förslag till avtal med staden ävensom ett å 10 ritningar åskådliggjort, av arkitekten von Schmalensee uppgjort, närmare utformat förslag till annexbyggnad till kanslihuset.

Byggnadsstyrelsen erinrar i skrivelsen den 22 februari 1945 till en början om att för byggnadsföretagets genomförande enligt föreliggande, av statsmakterna i princip godkända förslag erfordrades ändring av gällande stadsplan av den 19 oktober 1928 och den 30 juni 1942. Förslag till sådan ändring vore nu, meddelar byggnadsstyrelsen, av Stockholms stad utställt för granskning och funnes angivet å en vid det överlämnade avtalet fogad, med Pl. 3076 B betecknad karta jämte tillhörande beskrivning.

Beträffande stadsplaneförslagets innebörd lämnar byggnadsstyrelsen följande redogörelse.

Förslaget går i huvudsak ut på en utökning av kvarteretsmarken och en däremot svarande minskning av Myntgatans bredd. Kvarterets gårdsutrymme ökas genom att en öppen plats på omkring 900 kvadratmeters yta bildas i dess inre. Denna yta motsvarar i huvudsak den yta, varmed Myntgatan reduceras. Myntgatans bredd, som enligt gällande stadsplan är fastställd till 33 meter, minskas enligt förslaget till 17 meter, varjämte en 4 meter djup arkad anordnas mot Myntgatan, vilken arkad är avsedd att till ett djup av 3,5 meter fortsätta utmed Riddarhus-torget, därest så med hänsyn till trafiken skulle erfordras. Förslaget är förestavat av såväl praktiska som kulturhistoriska och estetiska skäl.

Ur praktisk synpunkt vinnes, att kvarteretsmarken med större fördel kan utnyttjas för det ifrågasatta ändamålet och att den inre ljusgården blir avsevärt rymligare, vilket medgiver bättre belysningsförhållanden. Ur kulturhistorisk synpunkt vinnes genom kvarteretsområdets vidgning den fördelen, att utrymme kan beredas åt en inre cirkulationskorridor, som förmedlar tillträdet till de utefter Storkyrkobrinken, Västerlånggatan och Salviigränd belägna äldre fastigheterna, varför dessa kunna bevaras i större utsträckning än som är möjligt enligt gällande stadsplan. Ur estetisk såväl som ur kulturhistorisk synpunkt innebär minskningen av Myntgatans bredd en bestämd fördel. Även möjligheten att utforma annexbyggnadens gård såsom en för allmänheten tillgänglig plats torde få anses innebära en avgjord förbättring till fördel för trevnaden inom stadsområdet.

Det av byggnadsstyrelsen överlämnade avtalet, vilket torde få såsom bilaga fogas till dagens statsrådsprotokoll, har slutits mellan byggnadsstyrelsen och representanter för Stockholms stad under förbehåll av Kungl. Maj:ts och Stockholms stadsfullmäktiges godkännande före den 1 juli 1945 samt under förutsättning, att stadsplaneändring vederbörligen fastställs i huvudsaklig överensstämmelse med det vid avtalet fogade förslaget.

Avtalet innebär bland annat, att staden utan ersättning till kronan överlåter de områden om tillhoppa omkring 1 000 kvadratmeter, med vilka Myntgatans bredd minskas, att den staden i 1940 års markavtal medgivna rätten att framdraga en gatutunnel under västra hörnet av det för allmän byggnad i gällande stadsplan avsedda kvarteret Cephalus även skall gälla nyssnämnda till kronan överlämnade område under kanslihusannexet, att det i byggnadsförslaget upptagna garaget under gården må, på de villkor och i den omfattning, som av kronan bestämmes efter samråd med staden, hållas för allmänheten tillgängligt för tillfällig parkering, att kronan förbinder sig att till staden erlægga ett belopp av högst 215 000 kronor för utförande av gångbana eller arkad för allmän gångtrafik inom kvarteret Aglaurus samt att staden medgiver kronan rätt att under Myntgatans plan inreda en gångförbindelse mellan kanslihuset och annexet.

Enligt vad byggnadsstyrelsen meddelar, har den enligt byggnadsförslaget anordnade arkaden medtagits på begäran av Stockholms stad. Styrelsen framhåller, att en sådan arkad visserligen innebure motsvarande minskning av lokalutrymmet i bottenvåningen men att de i bottenvåningen belägna lokalerna icke vore avsedda att användas som arbetsrum. Enligt styrelsens mening vore en arkad erforderlig för trafiken såsom ersättning för Myntgatans minskade bredd.

En arkad utmed Myntgatan i kanslihusannexet hade emellertid ur trafiksynpunkt ringa värde, om icke samtidigt en motsvarande anordning vidtoges utmed Myntgatan i kvarteret Aglaurus. En sådan genombrytning vore att anse såsom en följd av den minskade bredden å Myntgatan, varför det finge anses skäligt, att kronan bekostade densamma, då i kronans ägo utan ersättning överfördes den mark, varmed gatubredden minskades. Kostnaden för anordnandet av sistnämnda arkad, jämte skäligt skadestånd till fastighetsägaren, varom särskild överenskommelse träffats mellan Stockholms stad och brandkontoret såsom ägare till ifrågasvarande kvarter, hade beräknats till 215 000 kronor, vilket belopp kronan alltså på sätt omtalats skulle utgiva till staden.

Beträffande det nu framlagda byggnadsförslagens utformning och den avsedda dispositionen av de därigenom vunna utrymmena anför byggnadsstyrelsen följande.

De nu framlagda huvudritningarna till kanslihusannexet ansluta sig, såsom redan antytts, i allt väsentligt till det av statsmakterna tidigare i princip godtagna utredningsförslaget, varvid utgångspunkten var att i görligaste mån bevara den äldre bebyggelsen utmed Storkyrkobrinken, Västerlånggatan och Salviigränd, till vilken anslutas nybyggnader utefter Riddarhustorget och Myntgatan. Komplexets inre är utformat i anslutning till en cirkelrund huvudgård med en kring denna gård löpande arkad och en mindre fyrsidig gård inom den närmast Riddarhustorget belägna byggnadsdelen.

Den stora gården står genom nuvarande gränder i förbindelse med Västerlånggatan, och dessutom finnas entréer till gården från Riddarhustorget och Myntgatan. Å vardera sidan om entrén från Riddarhustorget, vilken är utformad såsom huvudentré, äro huvudtrappor jämte hissar förlagda.

Källarvåningen är under den runda gården avsedd att anordnas som garage med ned- och uppfart från Salviigränd invid Myntgatan. Bottenvåningen upptages, förutom av tidigare omtalade arkader och entréer, helt av affärslokaler. Efter samråd med representanter för Kungl. Maj:ts kansli är våningen 1 trappa avsedd att disponeras till cirka hälften av lantförsvarets, sjöförsvarets och flygvapnets kommandoexpeditioner jämte försvarsväsendets anställningsbyrå, vilken senare är avskild från övriga tjänstelokaler och tillgänglig från trapphus med ingång från Västerlånggatan. Våningen 2 trappor disponeras helt av försvarsdepartementet. Våningen 3 trappor samt del av våningen 4 trappor är avsedd att inrymma finansdepartementet. Erforderliga lunchlokaler äro anordnade i våningen 4 trappor. Inom de äldre fastigheterna utmed Västerlånggatan finnes delvis en våning 5 trappor med ett tiotal rum. Dessa jämte de lokaler, som inom våningarna 1 och 4 trappor icke disponeras av nyssnämnda statsorgan, eller sammanlagt ett 50-tal rum, bliva disponibla för kommittéer eller andra statliga ändamål.

Byggnadsstyrelsen meddelar vidare, att av styrelsen verkställda uppsägningar av hyresgästerna i de kvarter, som skola rivas, av vederbörande hyresnämnd ävensom, efter besvär, av hyresrådet godkänts att gälla från och med den 1 april 1945. Även hyresgästerna i affärslägenheterna vore uppsagda till avflyttning den 1 april 1945. Till sistnämnda uppsägningar hade hyresnämnden ännu icke tagit

slutlig ställning. Det vore emellertid byggnadsstyrelsens avsikt att, intill dess affärslägenheterna komme att beröras av byggnadsarbeten, i den utsträckning så kunde befinnas lämpligt, låta de hyresgäster kvarstanna, som önskade och som ansåge sig kunna göra detta. Det vore även styrelsens avsikt att bereda dessa hyresgäster möjlighet att förhyra motsvarande utrymmen i kanslihusannexets bottenvåning.

Kostnaderna för byggnadsföretaget hava av byggnadsstyrelsen beräknats till 4 700 000 kronor eller samma belopp, som av styrelsen år 1944 beräknades för det fall att källarvåning skulle anordnas under portiken och gården. Härtill kommer det belopp av 215 000 kronor, som kronan enligt det träffade preliminära avtalet åtagit sig att utgiva för utförande av arkad inom kvarteret Aglaurus. Vidare har styrelsen för konstnärlig utsmyckning av annexbyggnaden beräknat ett belopp av 150 000 kronor. Styrelsen anför härom att, även om återhållsamhet med medel för sådana ändamål i nuvarande läge ansetts böra iakttagas, styrelsen funne särskilda skäl i detta fall föreligga med hänsyn till den planerade byggnadens art och arkitektoniska värde. Beloppet vore avsett bland annat för prydnad av den öppna gården med en brunn. Då vissa anordningar härför måste vidtagas redan i ett tidigt skede av byggnadsarbetena, funne styrelsen angeläget, att ställning redan i detta sammanhang toges till denna fråga.

Sammanlagt beräknas sålunda för byggnadsföretaget en kostnad av (4 700 000 + 215 000 + 150 000) 5 065 000 kronor. Härav har för innevarande budgetår anvisats 1 000 000 kronor.

Byggnadsstyrelsen hemställer, att för budgetåret 1945/46 måtte anvisas ett investeringsanslag av 2 865 000 kronor.

För byggnadsförslagets genomförande erfordras, såsom i propositionen 1944: 220 framhållits, att kronan förvärvar äganderätten till de nu i enskild hand varande fastigheterna nr 3 och 6 i kvarteret Cephalus samt nr 3 i förutvarande kvarteret Minotaurus. Byggnadsstyrelsen har i skrivelse den 18 juli 1944 anhållit om tillstånd att vidtaga åtgärder för expropriation av dessa fastigheter. Ärendet är, i avvaktan på stadsplanefrågans avgörande, ännu beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

Det av byggnadsstyrelsen nu framlagda, å huvudritningar utformade förslaget till annexbyggnad till kanslihuset ansluter sig i allt väsentligt till det skissförslag, som efter framställning av Kungl. Maj:t i princip godkändes av 1944 års riksdag. Förslagets genomförande förutsätter medverkan från Stockholms stads sida för ändring av gällande stadsplan och för viss markupplåtelse. Förhandlingar härom hava enligt Kungl. Maj:ts uppdrag av byggnadsstyrelsen förts med representanter för staden. Dessa förhandlingar hava resulterat i ett mellan byggnadsstyrelsen och stadens representanter träffat avtal, vars giltighet är beroende på Kungl. Maj:ts och stadsfullmäktiges i Stockholm godkännande före den 1 juli 1945. För

*Departements-
chefen.*

sin medverkan till stadsplaneändringen och för överlåtelse till kronan av en del av Myntgatan om cirka 1 000 kvadratmeter har staden enligt avtalet betingat sig, bland annat, att kronan skall till staden erlägga ett belopp av högst 215 000 kronor för utförande av gångbana eller arkad för allmän gångtrafik inom kvarteret Aglaurus samt att ett i byggnadsförslaget upptaget garage, som på kronans bekostnad skulle anordnas under den öppna gården till annexbyggnaden, skall, på de villkor och i den omfattning som av kronan bestämmes efter samråd med staden, hållas för allmänheten tillgängligt för tillfällig parkering. Kronan har enligt avtalet även förbundit sig att med vissa begränsningar hålla gården tillgänglig för allmänheten såsom öppen plats.

Ehuru måhända tvekan kan råda, huruvida icke staden skäligen bort svara för de med utförandet av arkaden i kvarteret Aglaurus förenade kostnaderna, finner jag mig likväl, med hänsyn till denna frågas samband med avtalets innehåll i övrigt, icke böra motsätta mig att kronan åtager sig att gälda ifrågavarande kostnader. Mot avtalets bestämmelser i övrigt har jag icke funnit anledning till erinran. Det vid avtalet fogade stadsplaneförslaget synes, såvitt nu kan bedömas, vara av beskaffenhet att kunna av Kungl. Maj:t i huvudsak fastställas.

Mot den av byggnadsstyrelsen i samråd med representanter för Kungl. Maj:ts kansli uppgjorda planen för kanslihusannexets disposition har jag icke något att erinra. Till byggnadsförslagets detaljer torde Kungl. Maj:t icke i detta sammanhang behöva taga ställning. Ej heller behöver standpunkt nu tagas till frågan om den lämpligaste användningen av de utrymmen i annexbyggnaden, vilka icke bli behövliga för försvars- och finansdepartementen.

Med hänsyn såväl till behovet i och för sig att erhålla utökade lokaler för Kungl. Maj:ts kansli som därtill, att kanslihusannexets färdigställande utgör en förutsättning för lösning av ett flertal andra, med varandra intimt sammanhängande byggnadsfrågor av beskaffenhet att icke kunna uppskjutas, är det angeläget att arbetet med annexbyggnaden skyndsamt igångsättes och bedrivs så snabbt som förhållandena medgiva. Sedan vederbörande hyresnämnd och hyresrådet med verkan från den 1 april 1945 godkänt av byggnadsstyrelsen verkställda uppsägningar av hyresgästerna i de hus, som programenligt skola rivas, föreligga förutsättningar för arbetets påbörjande vid nämnda tidpunkt.

Mot de för själva byggnadsföretagets genomförande beräknade kostnaderna har jag icke funnit anledning till erinran. Med hänsyn till ifrågavarande byggnadsverks uppgift och monumentala karaktär finner jag mig även böra tillstyrka, att i enlighet med byggnadsstyrelsens förslag ett belopp av 150 000 kronor för konstnärlig utsmyckning inräknas i byggnadsanslaget. De byggnadstekniska åtgärder, som erfordras för att å den öppna gården anlägga en brunn, torde böra komma till utförande redan i samband med byggnadsarbetena i övrigt.

För budgetåret 1945/46 torde i enlighet med byggnadsstyrelsens förslag böra till uppförande av kanslihusannexet anvisas ett anslag av 2 865 000 kronor.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

dels bemyndiga Kungl. Maj:t att godkänna ifrågavarande, mellan byggnadsstyrelsen och representanter för Stockholms stad trädfade, den 20 februari 1945 dagtecknade avtal;

dels ock till *Annexbyggnad till kanslihuset* å kapitalbudgeten under Statens allmänna fastighetsfond för budgetåret 1945/46 anvisa ett investeringsanslag av ..... kronor 2 865 000.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställen behagar Hans Maj:t Konungen lämna bifall samt förordnar, att proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar skall avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:

Fredric Hawerman.

Avtal

mellan Kungl. Maj:tt och Kronan samt Stockholms stad rörande kanslihusannexet inom Staden mellan broarna.

Under förutsättning att ändring av stadsplanen för staden beträffande kvartieren Cephalus och Aglaurus samt Myntgatan varder vederbörligen fastställd i huvudsaklig överensstämmelse med det förslag, som finnes angivet å bifogade med Pl. 3076 B betecknade karta jämte tillhörande beskrivning, har mellan Kungl. Byggnadsstyrelsen under förbehåll av Kungl. Maj:ts godkännande, å ena, samt undertecknade representanter för Stockholms stad, under förbehåll av godkännande av Stockholms Stadsfullmäktige genom beslut, som vinner laga kraft, å andra sidan, träffats följande avtal.

§ 1.

Staden överläter med äganderätt till Kronan de å bifogade karta, märkt Pl. 3076 B, med röd kantlinje begränsade två områden, vilka i areal innehålla tillhoppa omkring 1 000 kvm och bestå av följande fastigheter, nämligen tomten nr 1 samt del av tomten nr 2.7 och tomten nr 8 i kvarteret Cephalus ävensom delar av Myntgatan litt. a r x, Salviigränd litt. a v g, Storkyrkobrinken litt. a y u samt f. d. gatumark litt. a e s.

Kronan överläter med äganderätt till staden den del av tomten nr 6 i förutvarande kvarteret Minotaurus med en areal av omkring 1 kvm, som å bifogade karta (Pl. 3076 B) utmärkts med blå begränsningslinje.

§ 2.

Tillträdet av de överlätna fastigheterna äger rum så snart detta avtal blivit mellan kontrahenterna bindande.

§ 3.

Kronan är enligt avtal mellan kontrahenterna av den 8 november 1940 rörande vissa markfrågor m. m. i Stockholm befriad från skyldighet att till staden utgiva såväl den gatumarkensättning som i förekommande fall det gatukostnadsbidrag i övrigt för Myntgatans utläggning i enlighet med bifogade karta, märkt Pl. 3076 B, framför kanslihusannexet, som eljest skulle åvilat kronan såsom ägare av nämnda annex.

§ 4.

Den i avtalet den 8 november 1940 för staden medgivna rätten att framdraga en gatutunnel genom det av kronan enligt § 29 i nämnda avtal förvärvade triangulära området skall gälla även det genom detta avtal till kronan överlämnade området under kanslihusannexet.

Kronan åtager sig att vid uppförandet av kanslihusannexet på stadens bekostnad låta utföra de grundförstärkningar m. m., som enligt stadens bedömande härför erfordras, eller ock ersätta staden den ökning i kostnaden för dylika grundförstärkningar, som kunna bliva en följd av att de utföras först i samband med tunnelbygget.

När gatutunneln utföres, åligger det staden med den inskränkning, som följer av andra stycket i denna paragraf, att ersätta kronan för de eventuella skador å kanslihusannexet, som orsakas av arbetena med tunnelns byggande.

§ 5.

Kronan åtager sig att utan kostnad för staden iordningställa och med undantag för beläggning underhålla med Zg å bifogade karta (Pl. 3076 B) betecknade områden av kanslihusannexet, samt, så snart ifrågasatt del av annexet vid Myntgatan blivit uppförd, upplåta desamma för allmän gångtrafik. Renhållningen av här ifrågakomna områden såsom gångbana ombesörjes och bekostas av staden.

Kronan förbinder sig att med de begränsningar, som ur ordnings- och säkerhetssynpunkt kunna påkallas, lämna allmänheten tillträde till med g betecknat område av kanslihusannexet såsom öppen plats. Önskar staden framdeles särskilda anordningar inom området för allmänhetens bekvämlighet och trevnad, må desamma efter kronans prövning genom stadens försorg och på dess bekostnad utföras. Sistnämnda anordningar skola av staden underhållas.

§ 6.

Kanslihusannexet skall inom med små cirklar betecknat område å bifogade karta (Pl. 3076 B) förses med garage med infart från Salviigränd i närheten av arkaden vid Myntgatan. På de villkor och i den omfattning, som av kronan bestämmes efter samråd med Stockholms stad, må garaget hållas för allmänheten tillgängligt för tillfällig parkering.

§ 7.

Kronan förbinder sig att till staden erlægga ett belopp av högst 215 000 kronor för utförande av gångbana för allmän trafik inom kvarteret Aglaurus på i huvudsak det sätt och med den bredd, höjdläge och höjd, som framgår av bifogade ritning (Bil. B), inom med Zg å bifogade karta (Pl. 3076 B) betecknade område.

§ 8.

Staden medgiver kronan rätt, på sätt staden kan godkänna, att under Myntgatans plan inom område betecknat med bokstäverna a-b-c-d-a å bifogade karta (Pl. 3076 B) inreda gångförbindelse med en fri höjd av två meter 50 centimeter.

§ 9.

Vardera kontrahenten skall äga att med stöd enbart av detta avtal och sålunda utan att någon ytterligare handling av medkontrahenten utfärdas söka och erhålla lagfart å de områden, som kontrahenten genom detta avtal förvärfvar, så snart avtalet blivit mellan kontrahenterna bindande.

Vid samma tidpunkt skola kontrahenterna, var till annan, avlämna lagfarts- eller äganderättsbevis rörande överlåtna områden.

Sedan detta avtal blivit mellan kontrahenterna bindande, åligger det envar av dem att snarast möjligt till vederbörande myndighet ingiva vederbörlig ansökan om sådan mättningsförrättning rörande enligt detta avtal å honom överlätet område, som erfordras för erhållande av lagfart å desamma.

Vardera kontrahenten vidkännes alla kostnader för lagfart å de av honom förvärvade områdena samt för lagfarten erforderliga mättningsförrättningar.

§ 10.

Onera och utskylder för de överlättna områdena gäldas av överlåtaren i den mån de förfalla till betalning före tillträdesdagen och av förvärvaren i den mån de förfalla till betalning därefter.

§ 11.

Såväl kronan som staden ansvara för att överlätet område är fritt från in-teckning till säkerhet för fordran, och skola till bevis härom nya gravationsbevis å tillträdesdagen tillhandahållas motkontrahtenten.

§ 12.

Då vid mättingsförrättning av överlätet område fråga blir om bestämmande av områdes gränser, skola de till detta avtal hörande karta och ritningar äga vitsord framför arealuppgifterna i avtalet.

§ 13.

Har avtalet icke i enlighet med bestämmelserna i ingressen blivit mellan kontrahtenterna bindande före den 1 juli 1945, skall det anses till alla delar förfallet. Härav äro två lika lydande exemplar upprättade.

Stockholm den 20 februari 1945.

FÖR KUNGL. MAJ:T OCH KRONAN:

KUNGL. BYGGNADSSTYRELSEN

Henning Leo

Gunnar Wejke

/ B. Hasselrot

FÖR STOCKHOLMS STAD:

Bertil Eriksson

Åke Hassler

Oskar Samuelson

Yngve Larsson

Harry Sandberg

/ P. E. Elsin

Bevittnas:

G. Elg

G. Guilotte